

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
Спеціальність – 033 «Філософія»
Рік навчання 2, семестр 3,
Форма навчання денна, вечірня, заочна
Кількість кредитів ЄКТС 5
Мова викладання українська

Лектор курсу

Максюта Микола Єгорович, доктор філософських наук,
професор

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Кафедра філософії та міжнародної комунікації,
корпус. 3, к. 125, тел. 5278150
e-mail maksuta@nubip.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни «Історія української філософії» - висвітлення та освоєння закономірностей розвитку української філософії, її цілісного образу, як складової світового історико-філософського генезису чинника самосвідомості національної культури.

Завдання дисципліни полягає у наданні здобувачами наукового ступеня «доктор філософії» (PhD) знань про вивчення історії української філософії – шлях поглибленого освоєння й переосмислення основних історичних етапів, визначальних тенденцій розвитку вітчизняної філософської думки, артикулювання співвіднесеності з історичними формами культурного буття та соціальними процесами, української філософії як основи формування національної самосвідомості, виявлення й обґрунтування засобами педагогічного процесу актуальних способів поєднання історико-філософських знань, як дійових чинників удосконалення культури мислення суб'єкта навчання зі знаннями фаховими, «профілізації» історико-філософської підготовки, формування національної ідейності та пробудження громадянських якостей молодих науковців.

Дисципліна «Історія української філософії» забезпечує ряд **загальних і спеціальних компетентностей**, передбачених освітньо-науковою програмою «Філософія». Серед них:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК5. Здатність розв'язувати комплексні проблеми філософії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Зку6. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу текстів, здатність оперативно опрацьовувати значні масиви інформації, генералізувати їх в

загальну смислову структуру, виявляти слабкі місця, логічну чи смислову уразливість аргументації.

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у філософії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з філософії та суміжних галузей.

СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері філософії, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку філософії.

СК6. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері філософії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СКу7. Знання предметної області філософії та розуміння сутності професійної діяльності, вміння об'єктивно та неупереджено викладати основні проблеми філософії.

СКу8. Здатність до інтерпретації та узагальнення текстів, володіння текстологічною культурою філософа.

СКу9. Здатність виявляти та пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроментальних проблем.

СКу10. Вміння вести науково-дослідницьку діяльність у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах).

СКу11. Здатність критично осмислювати події та явища сучасного життя, використовувати філософську рефлексію для формування власної світоглядної позиції, усвідомлювати моральну відповідальність за результати власної наукової діяльності, вміння використовувати філософські знання для роз'яснення глобальних проблем сьогодення.

Вивчення дисципліни «Історія української філософії» забезпечує цілий ряд програмних **результатів навчання** передбачених освітньо-науковою програмою «Філософія». Серед них:

РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з філософії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з філософії, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН3. Ефективно застосовувати у фаховій діяльності знання основних положень теоретичної і практичної філософії, історії світової та вітчизняної філософської думки, а також основних напрямів та провідних тенденцій у сучасній світовій філософії.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні літературні дані; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН5. Планувати і виконувати теоретичні дослідження з філософії та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного інструментарію, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

PH8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми філософії з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

PHy13. Знання основних тенденцій розвитку науки й наукових досліджень у сучасному світі. Знання та розуміння генезису розвитку філософської думки. Вміння та навички виокремлювати на підставі знання напрямів і течій історії філософії актуальних соціально-філософських проблем та здійснення їхнього аналізу.

PHy14. Знання та розуміння закономірностей і підстав розвитку світогляду та образу людини у різних соціокультурних та цивілізаційних середовищах та вміння пропонувати шляхи вирішення соціально-філософських, антропологічних, інвайроменталістських проблем відповідно до запитів сьогодення.

PHy15. Вміння та навички ведення науково-дослідницької діяльності у сфері філософії та дотичних до неї дисциплін індивідуально та в науково-дослідних групах (колективах). Вміння та навички налагодження наукової взаємодії з дослідниками, які мають власну світоглядну позицію та толерантне ставлення до інакодумства.

PHy17. Вміння та навички критичного аналізу подій та явищ суспільного життя, використання філософської рефлексії для формування власної світоглядної позиції, усвідомлення моральної відповідальності за результати власної наукової діяльності. Вміння та навички корелювання досягнення філософської думки з природничими, політичними, етичними знаннями.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / лабора торні)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1. Історія української філософії як навчальна дисципліна: предмет, функції, методи, ідейно-національне значення.	2/3	Системні уявлення про українську філософію як чинник розвитку української культури, умови національно-духовного відродження через відродження та збагачення питомої ваги національних духовних форм, «генофонду» духу нації.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
2. Історико-філософська спадковість у вітчизняній філософській думці.	2/3	Розуміння проблеми історико-філософської спадковості як проблеми кристалізування історичних форм «чистої» філософії, «філософії-знання» і т. д.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми	5

			(письмово, на вибір). Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
3. Релігійність в українській філософській думці.	2/3	Розуміння християнських цінностей – Істини, Добра, Краси й софійності філософування – присутніх відмінностей української філософської думки впродовж її історії.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
4. Філософська думка України періоду Київської Русі та в духовній культурі XIII-XIV ст.	2/3	Знання соціокультурних, духовно-ментальнісних витоків зародження вітчизняної філософської думки, відмінностей міфологічної свідомості українського народу: уявлень про світ, космос, місце людини в космосі, про природу і сенс людського буття; ролі книги у пізнанні світу.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
5. Гуманістичні, реформаційні ідеї в українській філософії кінця XV-початку XVII ст.	2/3	Знання історичних, соціокультурних, духовно-ментальнісних умов і тенденцій переорієнтації характеру, змісту, спрямованості філософування, філософського життя в Україні в епоху Відродження: від теоцентризму – до пізнання природи і людини.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).	5
			Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2

<p>6. Тематизація філософії у Києво-Могилянській академії. Філософія Григорія Сковороди.</p>	<p>1/3</p>	<p>Розуміння, що Києво-Могилянська академія – центр наукового життя України XVII-XVIII ст., а також специфічних відмінностей філософських ідей і концепцій вітчизняних мислителів – суперечливого поєднання дослідного вивчення дійсності та її уможливленого абстрактно-логічного тлумачення.</p>	<p>Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).</p> <p>Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.</p>	<p>5</p> <p>2</p>
<p>7. Академічна філософія України XIX-початку XX ст., український романтизм XIX ст.</p>	<p>1/3</p>	<p>Освоєння панорами Української академічної філософії XIX ст. і західноєвропейського філософського дискурсу: кризи просвітницько-раціоналістичної парадигми філософування і статусу філософії як «науки наук».</p>	<p>Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).</p> <p>Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.</p>	<p>5</p> <p>2</p>
<p>8. «Історія філософії права» Памфила Юркевича у вітчизняному історико-філософському дискурсі.</p>	<p>1/3</p>	<p>Засвоєння «Філософії права», «Історії філософії права» в системі філософських знань, досліджень та як навчальних дисциплін у філософській спадщині П. Юркевича, чинників актуалізації філософсько-правової культури в умовах українського суспільно-політичного, духовно-культурного відродження та розбудови основ громадянського суспільства, правової держави.</p>	<p>Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір).</p> <p>Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.</p>	<p>5</p> <p>2</p>
<p>9. Генеза філософського діалогу в історії вітчизняної філософської культури.</p>	<p>1/3</p>	<p>Розуміння філософії - особливої форми духовного синтезу, образу філософування як зманифестування філософської рефлексії в умовах національної культури та історичного розвитку філософського жанру діалогу в українській філософії.</p>	<p>Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми</p>	<p>5</p>

			(письмово, на вибір). Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	2
10. Постмодерністські тенденції вітчизняного історико-філософського дискурсу в рецепціях філософської комунікації.	1/3	Засвоєння постмодерністських переорієнтацій української історії філософії: актуалізація понять «українська історико-філософська наука», «історико-філософські знання української філософії». Реалізація комунікативного потенціалу українських історико-філософських досліджень у межах і на засадах методології сучасних напрямів філософських досліджень. Розуміння вимог та перспектив розвитку освіти в галузі української історії філософії в умовах постмодерних духовно-інтелектуальних тенденцій.	Підготовка реферативної доповіді, аналітичної розвідки, словника основних термінів і понять теми (письмово, на вибір). Опрацювання визначених темою питань та усна доповідь.	5 2
Всього				70
Залік			Теоретичні питання	30
Всього за 1 семестр				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика взаємодії:	Курс передбачає індивідуальну та групову форми роботи; атмосфера у навчальному середовищі є дружньою, відкритою до творчості та дискусій.
Політика щодо академічної доброчесності:	При підготовці до семінарських занять (підготовці доповідей, написанні рефератів, повідомлень, оформленні презентацій та ін. індивідуальних дослідницьких завдань) не допустимо порушення академічної доброчесності (див. https://nubip.edu.ua/node/12654 «Положення про академічну доброчесність в НУБіП України»)
Політика щодо відвідування:	Відвідування навчальних занять є обов'язковим. Пропущені навчальні заняття повинні бути відпрацьовані на індивідуальних консультаціях за узгодженням із викладачем.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання заліку Заліків
90-100	зараховано
74-89	
60-73	
0-59	не зараховано